רבי יוסי היא. וא"ת מי מצית מוקמת לה לסדר תמיד כר"י הא תנן בסוף מסכת תמיד (דף נג.) עירן לתוך של זהב ונתפזר ממנה קב נחלים ולרבי יוסי היה מתפזר יותר כדתנן פרק נרקי בקלפי (יומא דף מג:) רבי יוסי אומר בכל יום היה חותה בשל סלה ומערה לשל שלשת קבין וי"ל מהי דהא דלא כרבי יוסי הך כרבי יוסי אתיא שפיר ולא דמי להא דדייקינן בפ"ק דיומא (דף מז:) ואי ס"ד מדות רבי יהודה היא: **קדושת** היכל ואולם חדא היא.וכ"ס מסופק בכל מקום לעיל בפ"ק (דף יד.) וביומא פ' נרקי בקלפי(דף מד:)ובריש עירובין(דף ב.): **דא** מני ר' יוסי הגלילי היא. הוה מצי למימר רבי אלעזר היא דאמר לקמן בפירקין (דף סג:) דקסבר כוליה מזבח בצפון קאי וא"ת דמשמע הכא דמאן דליא ליה כוליה מזבח בצפון קאי הוי כיור בין להל מועד ובין המזבח ובתוספתא פרק קמא דכלים נכנסים בין האולם ולמזבח שלא רחוץ ידיים ורגלים וחכמים אומרים אין נכנסין ומשמע סבר לה כרבי מאיר דאמר נכנסין: פנוי

תורה אור

רבי יוסי אומר זה סימן [פ] כל הניטל בפנים לינתן בחוץ אינו נותן אלא בסמוך שאין לפנים *וכל הניטל בחוץ לינתן לפנים אינו ניטל אלא בסמוך שאין לפנים כל הניטל בפנים לינתן בחוץ מאי ניהו אילימא שירים בהדיא כתיב בהו °אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ותו כל הניטל בחוץ לינתן בפנים מאי ניהו אילימא גחלים של יום הכיפורים בהדיא כתיב בהו °ולקח מלא המחתה גחלי אש [נ] וגו' אלא כל הניטל בפנים לינתן בחוץ שני בזיכי לבונה של לחם הפנים דגמרי משירים הניטל בחוץ לינתן בפנים גחלים דכל יומא ויומא דגמרן מגחלים של יום הכפורים ומאי קסבר אי קסבר כוליה מזבח בדרום קאי עשרים ושבע בעי למיתי ואי נמי קסבר *קדושת היכל ואולם חדא היא עשרים ותרתי בעי [נ] מיתי ואי קסבר חציו בצפון וחציו בדרום חד סרי בעי למיתי [ד] ואלא קסבר קדושת היכל ואולם חדא [ה] מילתא היא שית בעי למיתי אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון קאי והני ארבע אמות אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום קרנות ואמה מקום רגלי הכהנים דכי [ו] מסגו לקמיה טפי תו ליכא פתח אמר רב אדא בר אהבה הא מני רבי יהודה היא *דתניא ר"י אומר מזבח ממוצע ועומד באמצע העזרה [ז] ושלשים ושתים אמות היו לו עשר אמות כנגד פתחו של היכל [ח] אחת עשרה אמה מיכן ואחת עשרה אמה מיכן נמצא מזבח מכוון כנגד היכל [ט] סוף סוף לרבי יהודה חד סרי בעי למיתי ואי קסבר [י] קדושת היכל ואולם חדא [יא] מילתא היא שית בעי למיתי מי סברת הני ארבע אמות בהדי אמה יסוד ואמה סובב ארבע אמות בר מאמה יסוד ואמה סובב ונוקמה כרבי יוסי ובממוצע משום דרבי יהודה שמעניא ליה ממוצע בהדיא ורב שרביא אמר הא מני רבי יוסי הגלילי היא דתניא רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר °ונתת את הכיור בין אהל מועד (פ) וגומר [יב] °ואת מזבח

רבי יוסי היא דתניא רבי יוסי אומר זה סימן [פ] כל הניטל בפנים לינתן בחוץ אינו נותן אלא בסמוך שאין לפנים **וכל הניטל בחוץ לינתן לפנים אינו ניטל אלא בסמוך שאין לפנים** כל הניטל בפנים לינתן בחוץ מאי ניהו אילימא שירים בהדיא כתיב בהו °אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ותו כל הניטל בחוץ לינתן בפנים מאי ניהו אילימא גחלים של יום הכיפורים בהדיא כתיב בהו °ולקח מלא המחתה גחלי אש [נ] וגו' אלא כל הניטל בפנים לינתן בחוץ שני בזיכי לבונה של לחם הפנים דגמרי משירים הניטל בחוץ לינתן בפנים גחלים דכל יומא ויומא דגמרן מגחלים של יום הכפורים ומאי קסבר אי קסבר כוליה מזבח בדרום קאי עשרים ושבע בעי למיתי ואי נמי קסבר *קדושת היכל ואולם חדא היא עשרים ותרתי בעי [נ] מיתי ואי קסבר חציו בצפון וחציו בדרום חד סרי בעי למיתי [ד] ואלא קסבר קדושת היכל ואולם חדא [ה] מילתא היא שית בעי למיתי אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון קאי והני ארבע אמות אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום קרנות ואמה מקום רגלי הכהנים דכי [ו] מסגו לקמיה טפי תו ליכא פתח אמר רב אדא בר אהבה הא מני רבי יהודה היא *דתניא ר"י אומר מזבח ממוצע ועומד באמצע העזרה [ז] ושלשים ושתים אמות היו לו עשר אמות כנגד פתחו של היכל [ח] אחת עשרה אמה מיכן ואחת עשרה אמה מיכן נמצא מזבח מכוון כנגד היכל [ט] סוף סוף לרבי יהודה חד סרי בעי למיתי ואי קסבר [י] קדושת היכל ואולם חדא [יא] מילתא היא שית בעי למיתי מי סברת הני ארבע אמות בהדי אמה יסוד ואמה סובב ארבע אמות בר מאמה יסוד ואמה סובב ונוקמה כרבי יוסי ובממוצע משום דרבי יהודה שמעניא ליה ממוצע בהדיא ורב שרביא אמר הא מני רבי יוסי הגלילי היא דתניא רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר °ונתת את הכיור בין אהל מועד (פ) וגומר [יב] °ואת מזבח

פסטיגין [יג] דלר' יוסי כוליה מזבח בצפון קאי: **ומאי קסבר.** [יח] שקבע למשיכת המערכה מן הקרן ד' אמות: **אי קסבר כוליה מזבח בדרום עודה קאי.** ומשיכת ד' [יט] האמות לקרבה כנגד הפתח הוא בא: **כ"ז אמות בעי למיתי.** [כ] ולמשוך מקרן מערבית דרומית ולצפון ומזרח לאותן כ"ז אמות סידור המערכה שהרי הפתח באמצע העזרה היה ועשרה אמות רוחבו [כא] ומשם בצפון וה' בדרום וכיון שהמזבח בדרום נמצא שאין ממנו לפני הפתח אלא ה' אמות ולכך אמר אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום רגלי הכהנים דכי [ו] מסגו לקמיה טפי תו ליכא פתח אמר רב אדא בר אהבה הא מני רבי יהודה היא *דתניא ר"י אומר מזבח ממוצע ועומד באמצע העזרה [ז] ושלשים ושתים אמות היו לו עשר אמות כנגד פתחו של היכל [ח] אחת עשרה אמה מיכן ואחת עשרה אמה מיכן נמצא מזבח מכוון כנגד היכל [ט] סוף סוף לרבי יהודה חד סרי בעי למיתי ואי קסבר [י] קדושת היכל ואולם חדא [יא] מילתא היא שית בעי למיתי מי סברת הני ארבע אמות בהדי אמה יסוד ואמה סובב ארבע אמות בר מאמה יסוד ואמה סובב ונוקמה כרבי יוסי ובממוצע משום דרבי יהודה שמעניא ליה ממוצע בהדיא ורב שרביא אמר הא מני רבי יוסי הגלילי היא דתניא רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר °ונתת את הכיור בין אהל מועד (פ) וגומר [יב] °ואת מזבח

ומאי נמי קסבר חציו של מזבח בצפון וחציו בדרום. וכא לומשכה עד כנגד כל: **הכיכל:** **חד סרי בעי מייתי.** שהרי **עודה קאי** [יז] דלר' יוסי כוליה מזבח בצפון קאי: **ומאי קסבר כוליה מזבח בדרום** [יח] שקבע למשיכת המערכה מן הקרן ד' אמות: **אי קסבר כוליה מזבח בדרום עודה קאי.** ומשיכת ד' [יט] האמות לקרבה כנגד הפתח הוא בא: **כ"ז אמות בעי למיתי.** [כ] ולמשוך מקרן מערבית דרומית ולצפון ומזרח לאותן כ"ז אמות סידור המערכה שהרי הפתח באמצע העזרה היה ועשרה אמות רוחבו [כא] ומשם בצפון וה' בדרום וכיון שהמזבח בדרום נמצא שאין ממנו לפני הפתח אלא אמה אחת ולכך אמר אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום רגלי הכהנים דכי [ו] מסגו לקמיה טפי תו ליכא פתח אמר רב אדא בר אהבה הא מני רבי יהודה היא *דתניא ר"י אומר מזבח ממוצע ועומד באמצע העזרה [ז] ושלשים ושתים אמות היו לו עשר אמות כנגד פתחו של היכל [ח] אחת עשרה אמה מיכן ואחת עשרה אמה מיכן נמצא מזבח מכוון כנגד היכל [ט] סוף סוף לרבי יהודה חד סרי בעי למיתי ואי קסבר [י] קדושת היכל ואולם חדא [יא] מילתא היא שית בעי למיתי מי סברת הני ארבע אמות בהדי אמה יסוד ואמה סובב ארבע אמות בר מאמה יסוד ואמה סובב ונוקמה כרבי יוסי ובממוצע משום דרבי יהודה שמעניא ליה ממוצע בהדיא ורב שרביא אמר הא מני רבי יוסי הגלילי היא דתניא רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר °ונתת את הכיור בין אהל מועד (פ) וגומר [יב] °ואת מזבח

ומאי נמי קדושת היכל ואולם חדא היא שית מיהא בעי למיתי. אלא על כרחך לא משכחת לה שהמשיכה ד' אמות הללו לקרבה כנגד הפתח אלא נתן לך מדה כו' בשיעור שלא תמשכנה יותר מכאן שכל מה שאתה יכול לקרבה אצל קרן דרומית הוי מקרבה ובכך אתה מכוונה כנגד הפתח וד' אמות הללו ע"כ הוא מושכה לצפון לפי שאין לו מקום לסדר עליהן כז] וקסבר כוליה בצפון קאי ואין ממנו לפני הפתח אלא אמה אחת [ט] דרומית ומהן אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום הקרן ואמה הילוך לכהנים המסדרין את המערכה ומקיפין בין קרן למערכה ואין לו מקום לסדר ולימדך שיסדר חולה להן מיד כדי שתהא אמה מן המערכה כנגד הפתח דכי מסגי לצפון טפי תו ליכא פתח: **אמר רב אדא בר אהבה.** לעולם לא תידוק מינה לרבי יוסי כח] בצפון קאי אלא (לימא) רבי יהודה היא דאמר חציו בצפון וחציו בדרום עשר אמות אמצעיות שלו היו כנגד פתחו של היכל וי"ל אמות כט] מזוזות לצפון ולכנגדן לדרום נמצא מכוון כנגד רוחב חללו של היכל *ועובי כתליו שהיכל חללו כ' אמה ועובי כ' [ל] של כותל ו' אמות והכי תנן לה במסכת מדות (דף נז.): **סוף סוף** [לא] כדאקשינן לעיל: **בר מאמה יסוד ואמה סובב.** ומלמעלה בראש המזבח קתשיב [לב] להו ונמצא לפני הפתח שהרי נמצא ד' אמות ולא הוזכרו ד' אמות אלו אלא לקרבן לפתח דבציר מהכי לאו כנגד הפתח הוא: **ונוקמה כר' יוסי** [לג] ***באמצע.** למה לך למשקלה מרבי יוסי דשמעת ליה דאמר אין ניתנין אלא בסמוך שאין לפנים מכדי [לד] *להיסתר דוקיא דרבי זירא קא אתיא דבעי למילף [לה] מיניה לרבי יוסי דכוליה מזבח בצפון קאי אימא הכי לעולם קסבר חציו בדרום וחציו בצפון ומי סברת בהדי אמה יסוד ו': **ומשני לרבי יהודה שמעינן לה ממוצע בהדיא.** ואי משום דאיירי רבי יוסי בניטלין בפנים וניתנין בחוץ וניטלין בחוץ וניתנין בפנים הא כולי עלמא אית להו: **ורב שרביא אמר.** ד' אמות דקתני בהדי אמה יסוד ואמה סובב קאמרת ודוק מינה דקתאמרת לג] דמזבח בצפון קאי ומיהו לרבי יוחנן לא תסייעיה מינה דימא רבי יוסי בן חלפתא היא משום דשמעינן ליה דאיירי בניטלין וניתנין דההוא לכולי עלמא אית להו והא דתמיד כרבי יוסי הגלילי מוקמינן לז] דשמעינן ליה דאמר מזבח בצפון קאי אבל לרבי יוסי בן חלפתא דלא שמעת ליה דאמר לא תוקמה דדלמא כרבי יהודה ס"ל: **מתוך שנאמר.** בכיור בין אהל מועד ובין המזבח וכתוב אחד אומר ואת מזבח

מזבח

פ) סימן בידך כל הניטל כו' אינו ניתן אלא: כ) מעל המזבח מלפני ה' ותיבת וגו' נמחק: ג) בעי למיתי ואי: ד) למיתי ואא"נ קסבר תיבת ואלא נמחק: ה) תיבת מילתא נמחק: ו) דכי מסגי לקמיה: ז) העזרה עשר ועל תיבות ושלשים ושתים אמות היו לו נרשם קו: ח) היכל ואחת: ט) היכל וכתליו סוף: י) קסבר נמי קדושת: יא) תיבת מילתא נמחק: יב) וגו' וכתי' ת) את אות ו' נמחק: יג) הימנו לפנים הס"ד: יד) דכל יומא ויומא הניטלין: טו) לתן מקום כנגד: טז) למערכה שניה להקטרת ביכין והשאר נמחק: יז) פשטינן לר' יוסי דכוליה מובח: יח) קסבר שהצריך משיכת המערכה מן הקרן ד' אמות לצפון הס"ד: יט) ד' האמות נרשם נקודה על ה' מלמעלה: כ) למיתי ולהמשיך מקרן: כא) רוחבו חמש בצפון וחמש בדרום וכיון שכל המזבח בדרום נמצא שאין ממנו כנגד הפתח אלא ה' אמות צפונית שלו שהרי כלה הוא כנגד כו': כב) מכנגד זוית יסוד ותיבת קרן נמחק: כג) היא ומשהגיע כנגד פתח האולם כו' עודף על רוחב פתח ההיכל ה' אמות לכל צד שהרי רחבו כ' אמות אות ת' ויתיבת לכל נמחק: כד) כנגד פתח ההיכל: כה) ממוזות דרומית: כו) מידה לשיעור: כז) עליהן.דקסבר כוליה מובח בצפון קאי ואין ממנו כנגד הפתח אלא חמשה אמות דרומית ומהן אמה כו' מקום הקרנות ואמה למקום הילוך רגלי כהנים המסדריאת כו' בין הקרן למערכה ואין לו שום מקום כנגד הפתח אלא אמה אחת ולימדך שעל אותה אמה יתחיל המערכה שהיא משוכה מן הקרן ארבע אמות ולא יתרחק מן הקרן יותר דכי מסגי כו' ומתיבת שיסדר כו' עד תיבת הפתח נמחק: כח) יוסי דמובח בצפון קאי אלא א"י ותיבת אימא נמחק: כט) אמות ממזוזות: ל) של כל כותלי: לא) סוף כו' כדאקשי: לב) להו אבל מן היסוד שש אמות הוא נמשך ותיבת'ונמצא לפני הפתח שהרי נמחק: לג) יוסי בממוצע. כלומר למה לך (למתוקמא)(לאוקמי) דלא כר' יוסי דשמעינא ליה דאמר כל הניטל בפנים כו' כיון דלא באתה [דק] לדדות סייעתא דר"י מהכא דליכא למידק לר' יוסי דכוליה מובח בצפון קאי א"כ כי אוקמת כר"י ובממוצע תוכל לומר דקסבר חציו בצפון וחציו בדרום ומשני משום דר' יהודה כו' ואע"ג דר' יוסי איירי בניטלים כו' נימא דלב"ע אית להו ואי סברא דרבי יוסי דר' יוסי אמרה אליבא דב"ע: ורב שרביא אמר כו' כלומר הא ודאי דדייקינן מינה דכוליה מובח בצפון קאי ור' יוסי דאיירי בניטלים בפנים אינו שונה אותה ברייתא ולא דנו סייעתא לר' יוחנן אלא לר' יוסי הגלילי היא דסבר דכל הניטלים בפנים דב"ע אית להו. נוסחאת רש"י של מהר"פ: לד) מכרי לאפוקי מדוקיא דר' זירא: לה) מינה לר': לו) כדקאמרת דכוליה מובח: לז) מוקמינן ליה דשמעינן: לח) אומר אות:

פ) רש"ל קרא לה מזבח העולה לפני פתח משכן אהל מועד (שמות מ' פסוק ו') ונכתב"י שפתיק קרא דפסוק כ"ע שם.

גליון הש"ם

תוס' ד"ה כה וכו' ומשמ ס"ל כר"מ כו'. ק"ל כה ר' יוסי ס"ל כשמעינן דכוליה מזבח בצפון ותפ"ה ס"ל כמתני' ספ"ח דכלים דתין נכנסין אלא רחוץ בין אולם ולמזבח וצ"ע:

כל ג"ק

הגהות הב"ח

(פ) גמ' אם הכיור בין אהל מועד וגו' וכתוב אחד אומר ואת מזבח העולה: (ב) רש"י ד"ה כ"ז אמות וכו' נמצא שאין ממנו לפני הפתח אלא ה' אמות דרומיות אלו כנ"ל ועל תיבת ממנו ר"ב ר"ל מזבחה ועל תיבת אלו כ"ב ר"ל אל מזבח: (ג) ד"ה ואי"נ וכו' ומשמה דרומיות ל"ב ר"ל אל מזבח:

[לעיל יד. וש"נ]

יומא עז.

ג"ק

כל ג"ק

ובממוצע ג"ק

לסמוך ג"ק

מזבח העולה שם פתח מז] לאוהל מועד ואין כיור מפסיק ביניהן למדם מאני המקרבות הללו שלריך ליתנו כל מה שיכול לקרבו בחוץ שבין מזבח לאהל מועד ובלבד שלא יהא מפסיק בין מזבח ולפתח: **היכן היה נתון משוך קימעא.** מזוזת המזבח ולדרום נמלא שאינו כנגד המזבח כלל אלא כבין אהל מועד ומזבח: תורה אור

ה"ג יז] בס"כ ובמס' מדות ומדמלריך ליה רבי יוסי הגלילי למשכו מכנגד המזבח ולדרום (ב) והוא אינו לריך להרמיקו אלא מבין המזבח ולפתח פשוט מיניה דכוליה מזבח בצפון קאי ולפיכך על כרחו הוא מושכו מכנגד המזבח כולו שאם נתנו כלל כנגד המזבח א"א שלא יפסיק ביניו ולפתח כדמפרש ואזיל: **דמאי קסבר.** שלא קייס את המקרא שכתב בין אהל מועד ובין המזבח והוא מושכו קימעא: **אי כוליה בדרום.** הרבה מן המזבח יש בדרום כנגד יח] היכל שלא כנגד ספתח והיה לו לתתו שם: **לוקמיה מכוחל היכל ולדרום.** כלומר משמתחיל כותל פתח ההיכל ליסתם לדרום הסייגו בין פתח האולם ומזבח וכנגד יט] ההיכל שפתח האולם עודף על של היכל ה' אמות כ] לדרום: **ולא"נ סבר קדושת אולם והיכל חדא היא.** ופתח אולם כפתח היכל והולרך למושכו אף מכנגד פתחו של אולם: **לוקמיה מסתימת כותל אולם ולדרום.** דה"ל לכתוב כבין האולם ומזבח דכיון דכותל אולם ככותל היכל קרי ביה בין אהל מועד ומזבח ומיקיימי קראי שפיר: **ואי נמי קסבר תליו בלפון כו'.** יש לו ט"ז אמה בדרום לא מהן ה' אמות של פתח עדיין יש לו מקום י"ח אמה לתתו שם מכותל מזוזת היכל כא] דרום: **ולא"נ קסבר קדושת אולם והיכל חדא היא.** והולרך למושכו אף מכנגד פתח אולם וקמייה ממקום סתימת פתח אולם ולדרום כב] בבין האולם ומזבח דעדיין יש שם מקום ו' אמות: **אלא נאו משום דקסבר כוליה מזבח בלפון.** קאי ולדרומו של מזבח כולה לפני הפתח ואם היה נותנו כנגד המזבח כלל נמלא מפסיק בין מזבח כג] לפתח: **ונוקמיה בין המזבח ולהיכל בלפון.** *בסתימת כותל ההיכל כד] במזוזת לפונית ולפון: **קסבר קדושת היכל כו'.** ואינו רואה להפסיק בין פתח אולם ומזבח וכי מוקמת ליה מכותל היכל ולפון ה"ל מפסיק בין אולם ומזבח: **שיהא פנוי מכלים.** גרס הכא וכיור כלי הוא: (ג) **לפונה.** מדהוה ליה למיכתב על ירך המזבח לפון וכתיב לפונה לדרום אמאי: **מאן תנא דתליג כו'.** ואומר כוליה בדרום קאי: בדר"א גרסינן פנוי מכלום: ***שנשתנו שם.** בעזרה: **כשהוא שלם.** והאי עליו בגיגו ובשבילו קאמר: **אמר זה ואחד זה.** בין שנשתנו בשעת כה] פגימתן בין שנשתנו אחר תיקונו פסולין כל הקדשים שהיו קדושין באותה שעה לפי שנרלו ונדחו וקסבר בעלי חיים נדחין כשאותיו: **עד שלא נכנס** משמע קודם כו] שלא בנאותו בני הגולה: **דתויין מעיקרא הן.** שכשהוקדשו לא נרלו שמע מינה דחוי ותקשה למאן דאמר לא הוי דחוי: **נהרם.** משמע בימי כז] נבוכד נלר הוי: כח] **אוקין להו.** עד שלא נכנס בית שני ופסיקות דפסולין דגבי מומין קתני כט] להו בבכורות (דף מא.) הזקן והחולה והמזוהם: **מזבח שנעקר.** במזבח פנימי קמיירי וקא סלקא דעתך הוא הדין למילון קשיא דרב אחדרב דאמר לעיל כל הקדשים שנשתנו שם פסולין: **מודה רבי יהודה בדמים.** דבעינן מזבח: **דבריס לכתבן.** שקדם את הרלפה כולה לשם מזבח להקמיר עליה לפי שהיה המזבח קטן מהכיל עולות ושלמים שהקריבו לאחוכת המזבח ואמרינן לקמן ג] לרבי יהודה הכי משמע קרא כי מזבח תכנים אשר תחת מזבח הגאותה קטן היה: **אמר לו רבי יוסי ואלא כבר נאמר.** במזבח לא] שנעשה משה במדבר שהיה בנוב וגבעון: אלא

פנוי מכלים. אע"פ שמזבח שנעשה משה נב] (אינו פנוי) *[כלי] היה כדאמר דגן כלי מכלי ואין דגן כלי מבגין משאר כליס קאמר דלפונה *למזבח קאי ואע"פ שהיה בלפון נגסין וקלוכסות ושולחנות משמשת הא דאמרה תורה פנוי מכלוס משום שאינה הוא וכאי לוכך שאינה מיכהו: **שיהא** לפון פנוי מכלים. לפיכו מן המזבח לריך לדקדק במתני' דמדות (דף נג) שלא תקשה דרבי אליעזר בן יעקב ס"ל הכא כוליה מזבח בדרום קאי ובפ"ק דיומא (דף סז.) מוקמינן מתני' דמדות כר"א בן יעקב: **ורבי** עליו אתה נוזבת. אע"ג דלעיל דרשינן עליו ממם הכא דייק משום דוחבתא עליו נג] משמע שמעה לזבחה עליו וכן לקמן (דף ס.) גבי ואכלוה מצות אלא המזבח לד] משמע שמעה אלא כשהוא שלם ולא כשהוא חסר: **עד** שלא נכנה המזבח. דתויין מעיקרא הן נה] אלא עד שלא נפגם ונפגם ומשני לא תרוצי מתרלת לה. ותימה דא"כ משמע דפירכא קמייתא דתויין מעיקרא הוי ואפילו לר' יוחנן ואמאי דר' יוחנן סבר גבי בהמה של ב' שותפין (קדושין דף ז.) דחוי מעיקרא הוי דחוי ועוד תקשי ליה ממתני' דמי שהיה טמא (פסחים דף לז:) המפרים נקבה לפסחו דקאמר דחוי מעיקרא הוי דחוי ויש לומר דהתם אין בידו לתקן מיקרי דחוי כדפרישית פ"ק(לעיל דף יב:*) אבל הכא בידו לתקן *המזבח נו] ולכך משמע ליה הכא דכ"ע לא הוי דחוי מידי נז] דהוה אמאוסר זמן בגופו ובבעלים כגון יולדת זב ומלורע שהפרישו קרבנם קודם זמנם ה"כ מפרים קרבנו להקריב לכשיבנה בהמ"ק נח] והוי כמאוסר זמן ולא חשיב נדחה וכן מוכח לקמן פ"ב (דף קיד.) דחובות שהקדישן בגלגל לגבי שילה הוי מאוסר זמן וקרבי בשילה דלא אמריגן דחויין הן וקשה לי דבפ"ק(לעיל דף יב.) פריך לבן בתירא פסח היכי משכחת לה לי *אפרשי' בלפרא דחוי מעיקרא הוא שאינו ראוי לשלמים לבן בתירא הואיל נט] ומקלפן הוא ראוי לפסח בחלות מה בכך כיון בידו להשאותו עד חלות למה לא יהא כשר כמו *מקדיש אותו לאחר שתיות בנו שראוי למחר ומקדיש בגלגל חובות שהשרין בשילה. ברו"ך. וא"ת אלכתי כיון דהוי כמאוסר זמן כי ליכא מזבח דפריך דחויין מעיקרא הן אמאי אמר ר' יוחנן בפ' האשה והמעלה (לקמן דף קז:) דהמעלה בזמן הזה בחוץ חייב דקדושה ראשונה קידשה לעתיד לבא הא אינו ראוי לפתח אהל ותכן נמי פרק בתרא (לקמן דף קיב:) אותו ואת בנו ומאוסר זמן בחוץ אינו אפילו בלא תעשה לרבנן ואם כן לרבי יוחנן אמאי מחייב משום שאותו חוץ ותו הא עדיפא מינה אמריגן ביומא פרק שני שעירי (דף סא.) דשלמים שנאחנן *קודם פתיחת דלתות ההיכל

*) כמון קודם ל"ק

מזבח אהל ומזבח בפתח אהל מועד ולא כיור בפתח אהל מועד היכן היה נותנו ***בין האולם ולמזבח משוך קימעא כלפי הדרום מאי קסבר אי קסבר אי כוליה מזבח בדרום קאי נוקמיה מכותל היכל ולדרום בין אולם למזבח ואי נמי קסבר *קדושת היכל ואולם חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולדרום בבין אולם למזבח אי נמי קסבר חציו בצפון וחציו בדרום נוקמיה מכותל היכל ולדרום בין אולם ולמזבח ואי נמי קסבר קדושת האולם והיכל חדא היא נוקמיה מכותל אולם ולדרום בין אולם ולמזבח אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון *כי נמי מוקמת לה מכותל היכל ולצפון ה"ל בין אולם ולמזבח ונוקמה מכותל אולם ולצפון בבין אולם ולמזבח אמר קרא צפונה שיהא צפון פנוי מכלים מאן תנא דפליג עליה דר' יוסי הגלילי ר"א בן יעקב היא דתניא *ר"א בן יעקב אומר צפונה שיהא צפון פנוי מכלום ואפילו מן המזבח אמר רב מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולין *מקרא *הוא בידינו ושכחנוהו כי סליק רב כהנא אשכחיה לר"ש ברבי דקאמר משום ר' ישמעאל בר' יוסי מנין למזבח שנפגם שכל הקדשים שנשחטו שם פסולין שנאמר *ויזרחת עליו את עולותיך ואת שלמיך ועליו אתה זובח אלא' כשהוא שלם ולא כשהוא חסר אמר היינו קרא דאישתמיט ליה לרב ורבי יוחנן אמר אחד זה ואחד זה פסולין במאי פליגי *רב סבר בעלי חיים אינן נדחים ור' יוחנן סבר *בעלי חיים נידחין מיתיבי כל הקדשים שהיו עד שלא נבנה המזבח ואח"כ נבנה המזבח פסולין נבנה דחויין מעיקרא נינהו אלא עד שלא נהרס יא] המזבח נהרס הא איזקון להו אלא *עד שלא נפגם המזבח יב] ואחר כך נפגם המזבח פסולין ולא תרוצי קא מתרצת יג] אימא שנשחטו והאמר רב גידל אמר רב *מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו כדאמר רבא יד] *מודה היה ר' יהודה בדמים הכא נמי מודה רב בדמים מאי ר' יהודה דתניא *ביום ההוא קידש המלך טו] תוך החצר וגו' כי מזבח(*שעשה משה)קטן מהכיל דברים ככתבן דברי רבי יהודה א"ל רבי יוסי והלא

לפתח אהל ותכן נמי פרק בתרא (לקמן דף קיב:) אותו ואת בנו ומאוסר זמן בחוץ אינו אפילו בלא תעשה לרבנן ואם כן לרבי יוחנן אמאי מחייב משום שאותו חוץ ותו הא עדיפא מינה אמריגן ביומא פרק שני שעירי (דף סא.) דשלמים שנאחנן *קודם פתיחת דלתות ההיכל

מ"א ח

מדות פ"ג מ"ו]

[לעיל יה. וש"נ]

הגהות הב"ח

(א) גמ' מכותל היכל ולדרום דהיינו בין: (ב) רש"י ד"ה ס"ג וכו' ולדרום וכא אינו לריך: (ג) ד"ה לפונה נ"ל קודם ד"ה שיהא פנוי:

נ"א ונוקמיה בין היכל ולצפון קסבר קדושת היכל ואולם חדא כי נמי כו'

[יומא לז.]

[ע"ז נב:]

גליון הש"ס

גמ' רב כהנא אשכחיה. עיין גיטין דף סד ע"ב תוס' ד"ה רי"א:

[לעיל יב. פסחים נח. יומא סד. קדושין ז: כריתות כז. כח. תמורה כו: לקמן עג:]

כלה נ"ק

[ע' תוס' מנחות נט: ד"ה כל שכיבו]

מפתימת נ"ק

[לקמן ס.]

נ"ל הגהה אשר לפני ה'

ע' רש"ק שכתב שר"ה שנשחטו כו' עד מלת קתמר הר"ש וכעל פנים מלריכות בסיג עליו והוכיח כן מתוך סוגית גיכסה הש"ס הכא

[לקמן עג. יומא סד. פסחים נח. קדושין ז: כריתות כז. כח. תמורה כו: לקמן עג:]

דאפרשיה כתיבא דחוי כו' נ"ק

[לקמן עג: יומא סד. פסחים עג: נח. קדושין ז:]

שיטה מקובצת

ל) כוליה מזבח בדרום קאי. ה"ה דהוי מצי למבעי א' בדרום קאי מאי משוך קימעא הא צריך למשוך כל הדרום ולכל הפחות ה' אמות כנגד הפתח דהא בעינן ולא כיור בפתח אהל מועד: ב] ולדרום כבין אולם: ג] למזבח ואי נמי קסבר קדושת היכל ואולם: ד] ולדרום כבין ה] בצפון קאי ונוקמיה מכותל היכל ולצפון קסבר קדושת היכל ואולם חדא הוא ואי נמי. ס"א כי נמי מוקמת לה מכותל היכל ולדרום הוי ליה בין האולם ולמזבח ונוקמיה מכותל היכל ולצפון בין אהל מועד ולמזבח ואי נמי קסבר קדושת היכל ואולם הדא היא נוקמיה מכותל אולם ולצפון כבין אולם ולמזבח אמר קרא כו' אבל גירסת רש"י

אינו כן: ו] וכצפון כבין אולם: ז] צפונה שיהא פנוי מכלום. וא"ת א"כ למה לי להזכיר חבריתא ואת מזבח העולה שם פתח אוהל מועד לומר דאין כיור פתח אהל מועד תיפוק ל) ליה משום דאם יעמוד [הכיור] בין המזבח לפתח אהל מועד לצפון הואיל דבעינן צפון דכוליה מזבח בצפון קאי ובעינן צפון פנוי מכלום וליכא וי"ל דאי לאו דמפסיק הוה מעמידו שפיר בין ההיכל ובין המזבח תוך חלל פתח האולם דלא מקרי צפון דקאמר לעיל דאפילו בית הלליפות לא מקרי צפון ולכן מיתי מקרא דאת מזבח העולה כו' דמשמע דבעינן שלא יהא כיור מפסיק בין מזבח לפתח אהל מועד. מהר"ם: מ] ר"א בן יעקב אומר צפונה כו'. תימה דבמס' מדות תנן הכיור היה בין האולם ולמזבח משוך כלפי דרום ואמרינן ביומא מאן תנא מדות דאבי' והנא אית ליה לראב"י. דמזבח לאו בצפון קאי וא"כ היכא אתיא הדהא לכאורה סבר ההיא דמדות דמזבח בצפון קאי כדדייקינן בהך דר"י הגלילי וי"ל דההיא דמדות איכא לתיסר דר"ל משוך מן הדרום ה' אמות ומזבח בכותל ההיכל לדרום וקסבר כוליה מזבח בדרום קאי אבל הכא דקתני משוך קימעא ליכא לפרושי הכי בשביל מכנגד הפתח דוקא קאמר ולעולם דוי בין המזבח לכותל ההיכל דא"כ אמאי נקט קימעא אפילו טובא נמי יכול למשכו מכנגד הפתח דאבתי נשאר הרבה מן המזבח לקומי ונתת את הכיור בין אהל מועד ובין המזבח אלא ודאי משוך קימעא דקאמר משוך כ) מכנגד הפתח קאמר ולכך דוקא קימעא לפי שצריך לקרבו כל מה שנוכל נגד אויר שבין המזבח להיכל ולאולם כדי לקיים בין אהל [מועד] ומזבח ואת"כ שאין להרחיקו מן הכותל כל כך מ"מ לא סני בקימעא דכיון דאפתח קאי צריך שיהא משוך מתחילת הפתח המזבח ה' אמות כשיעור הפתח: ס] מקרא היה בידינו: י] אלא עליו כשהוא: יא] המזבח ואח"כ נהרס המזבח פסולים נהרס (נ"א היכא אסקא להו אלא עד שלא נהרס המזבח ונבנה): יב] המזבח ונפגם ואחר כך נתקן תיבת נפגם נמחק: יג] מתרצת תני נמי שנשחטו ותיבת אימא נמחק: יד] רבא מודי רבי יהודה בדמים הכי נמי מודי רב: טו] המלך את תוך החצר וגו' כי מזבח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל: טז] שם פתח משכן אהל: יז] ה"ג לה בת"כ ובמס' מדות ומדאצטריך ליה ריה"ל למושכו מכנגד המזבח: יח] כנגד כותל ההיכל: יט] ונכנד כותל ההיכל: כ] אמות לכל צד הס"ד: כא] ולדרום בין: כב] מזבח ולפתח הס"ד: כג] ההיכל אמוזות צפונית: כד] בשעת פניתמו: כה] קודם שבנוהו בני תיבת שלא נמחק: כו] נבוכדנצר תיבת אות: כז] לרו עד שנבנה בית שני: כח] תיבת להו נמחק: כט] לקמן דלר"י: ל] במזבח הנחשת שעשה משה במדבר שהיה בגבעה (נ"א בנוב וגבעון): לא] משה כלי היה (תיבות אינו פנוי נמחק) דראמרי' לקמן דיכן כלי כו' מכנין הכא פנוים משאר כלים: לב] משמע. ס"א דוקא עליו: לג] המזבח וכי אצל המזבח אוכלים כלומר דוקא ולא במקום אחר [אלא כו'] ותיבות משמע שמצוה נמחק: לד] מתיבה אלא עד תיבת וא"ת אכתי מוקף בחצאי לבנה: לו] ולכך יהא נראה כשהמזבח יהא בנוי ומתוקן ולכך משמע: לז] מדי (דלא) דהוי אמחוסר זמן בין בגופו בין בבעלים דכי מצו חזו הדרי כשרין כגון: לח] בית המקדש הוי כמחוסר: לט] הואיל והוא ראוי ותיבת ומקצתו נמחק.

ע) נלמה דל"ל משום דאם שעמוד כשיור בין המזבח כנגד פתח אוהל מועד ע"כ לריך להעמידו בלפון העזרה דהא כוליה מזבח וכו' ב) נלמה ד"ל משוך אכנגד המזבח קאמר.

ההיכל פחות דלאו דאלו לפתח אהל מועד *דמתוסרי מעשה וכ"ם זה ועוד אמרינן בפ"ק דמס' ע"ז (דף יג:) דאם הקדים והמריב והעריך בזמן הזה בהמה תעקר דהייבו טועל דלת בפניה והיא מתה מאליה כדאיתא התם ופריך ומיסתייבהו מיסתיו ופי' בקונטרס משום שחוטי חוץ לא מחייב דמיירי בקדשי בדק הבית דאין חייבין משום שחוטי חוץ כדמוכח לקמן (דף קיג:) ובפרק שני שעירי (יומא דף סג:). וקשה דאי בקדשי בדק הבית כז] מאי פריך ומיסייב גיסטרא כח] ומשני מפני שגרלה כמטיל מום בקדשים כט] ואיכא למימר דיש איסור מטיל מום אף בבהמה תמימה לקדשי בדק הבית כדאמר המתפיס תמימים לבדק הבית אינן יוצאין מידי מזבח לעולם דהייבו מדרבנן משום קנס כדמוכח פרק המקנאה והנסכים (מנחות קא.) דקאמר משום דלא שכיחי תמימים תקנו שיהיו למזבח לכך גרלה דמיירי בקדשי מזבח ולא מחייבי משום שחוטי חוץ משום דאיבו דאוי לפתח אהל מועד או משום דהוי דחוי או משום דמתוסר זמן ודומק לומר דהיינו דמס' ע"ז כמ"ד הותרו הבמות דהא סתם מתניתין לקמן (דף קיב:) דירושלים אין אחריה איסור ובפ"ק דמגילה (דף י.) פריך מינה *לר' יוחנן דאמר שמעתי שמקריבין בבית חוניו וגרלה לתרן דר' יוחנן דמחייב לקמן מעלה בחוץ מייתי בהעלאת קטרת דאם מחוסר מעשה כדאמר בשמעתין מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו מ"ג בהעלאת מנחה שקמלה בכלי שרת בפנים נ] אע"פ שאין בית דאזבחים דוקא בעי מזבח כדכתיב ובחת עליו ויאחת השתא הא דנקט ר' יוחנן מעלה בזמן הזה ולא נקט שוחט בזמן הזה ואין לתרץ דר' יוחנן כרבי יהודה *דסרי להקטיר ברלפת העזרה דלא מיסתבר דליסרי רבי יהודה בשעה שהמזבח פנוי אלא בשעה שהמזבח כשר ועוד

אלף עולות יעלה שלמה וגו' וכשאתה מגיע לחשבון עולות ז] ולמנין אמות. שהיה מזבח אבנים של שלמה עודף עליו זה של שלמה גדול משל משה לפי לורך העולות שהרי מזבח של משה כתיב ביה ה' אמות אורך וה' אמות רוחב לא מהם מקום הקרבות אמה לכל לד ומקום הילוך רגלי הכהנים אמה לפנים מן הקרבות

תורה אור

והלא כבר נאמר °אלף עולות יעלה שלמה מ"ג
על המזבח ההוא ח] ואילו בבית עולמים הוא
אומר °ויזבח שלמה את זבח השלמים אשר שם ט
זבח לה' בקר עשרים ושנים אלף וכשאתה
מגיע לחשבון עולות ולמנין אמות זה גדול מזה
אלא מהו קטן מהביל כאדם האומר לחבירו
פלוני נגם הוא ופסול לעבודה ור' יהודה שפיר
קאמר ר' יוסי ר' יהודה לטעמיה דאמר מזבח
שעשה משה גדול היה דתניא °חמש אמות אמות כו
אורך וחמש אמות רוחב דברים ככתבן דברי
ר' יוסי ר' יהודה אומר נאמר כאן °רבוע ונאמר שם
להלן °רבוע מה להלן מאמצעיתו היה מודד ומקבל מג
אף כאן מאמצעיתו היה מודד והתם מנלן
דכתיב *°והאריאל שתים עשרה כז] אמה לכל שם
רוח *או אינו אלא י"ב על י"ב כשהוא אומר
אל ארבעת רבעיו מלמד שמאמצע הוא מודד
ג] ור' יוסי כי גמר גזירה שוה בגובהה הוא
דגמיר דתניא °ושלש אמות קומתו דברים אמות כז
ככתבן דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר נאמר
כאן °רבוע ונאמר להלן רבוע מה להלן שם
גובהו פי שנים כארכו אף כאן פי שנים
כארכו אמר ליה רבי יהודה *(והלא כבר
נאמר ד] *ואת החצר מאה אמה ורוחבה חמש
אמות וגו') אפשר כהן עומד ע"ג המזבח
ועבודה בידו וכל העם רואין אותו מבחוץ
אמר לו ר' יוסי והלא כבר נאמר °ואת קלעי כמדבר ד
החצר ואת מסך ה] שער החצר אשר על
המשכן ועל המזבח ו] *°מה משכן' אמות אף
מזבח י' אמות ואומר °קלעים חמש עשרה אמות לח
אמה

ואלו ההוא בבית ל"ק

עיין רש"ק

ל"ג יטול

ל"ג ארך החצר מאה באמה ורוחבה חמש אמות אפשר כו' כל"ל ל"ק

ל"ל דשרי ל"ק

עיין ל"ק שמסך הגי' כאן

ים לתרץ דלקמן ר' יוחנן מייתי כשבנה המזבח במקומו והעלה בחוץ כיון דקדשי לעתיד לבא לא] *והיא דפ"ק דע"ז (דף יג:) יש להקשות בקדשי בדק הבית אמאי טועל דלת בפניה לרבא ונסחטיה לו כשוייה גיסטרא אלא פי' רביבו הקדוש דמדרבנן אסור להטיל בהם מום גזירה ל"ק אמטו קדשי מזבח כדאמר בראשית הגז (חולין דף קלה.) לקדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה גזירה אטו קדשי מזבח ול"כ יש לישב פי' רש"י דפריך בקדשי בדק הבית ונסחטיה משחטו ונשוייה גסטרא ומשני גרלה כמטיל מום דאסור גזרה אטו קדשי מזבח ול"ת מאי מעמא פטרינן שלמים שנחטו נב] קודם פתיחת דלתות ההיכל נג] בחוץ *(נעיל דף ה:) והלא בפנים כי האי גוונא אסעלו לא ידלו לפי מה שפי' הקונטרס לקמן נד] קודם שיעמידו לויים את המשכן ולאחר שפרקו לויים את המשכן דשלמים דוקא בעי פתיחת דלתות ההיכל ולא שאר קדשים וכיון דשאר קדשים כשרין מ"כ שלמים נמי אם עלו לא ירדו ומייב בחוץ כמו הכן והיזלא ונסחטו חוץ לזמנו וחוץ למקומו דחייב עליהן בחוץ הואיל ומתקבל בפנים וי"ל דהתם מייתי בהעלאה דכיון שהסחטיה נעשית בפנים כהלכתה מיחייב בהעלאה כיון דמתקבל בפנים אבל הכא דאין הסחטיה כהלכתה לא ואפילו אם תימלי לומר דפסח והחטאת שנחטו שלא לשמן בחוץ חייב הבהמה דאויה לפנים לכתחילה אבל אלו קדשים אינן ראויין לפנים לכתחילה: *דא לחזקיה להו. וגבי מומין הכן בבכורות (דף מא.) הזקן והא דאמר *)(בשלה הקרבים דבה) חייס כלכם היום קל וחומר מפריס שהקרבנו הכשיאים לשלח החרון במדבר שהיו עד שלמה שהקריבן לגבוה הורלת שנה היתה: ודלא כבר נאמר אלף עולות יעלה שלמה. וא"ת מנא ליה דלמזבח הנחשת נה] קאמר הא ג' מזבחות הוו כדאמר לקמן (דף סח:) של טוב ושל גבעון וגדול היה וי"ל דסמיך אקרא (דל"ה ב ח) דכתיב בהדיא על מזבח הנחשת שעשה בצלאל: מה מזבח עשר אמות. תימה כיון דאיכא היקשא גזירה שוה דרבוע למה לי לו: ואומר קלעים ט"ו אמה אל הכתף. פי' בקונטרס וקס"ד בגובה קאמר וה"ה לכל האחר וקשה לר"ת היכי מצי לאמר לגובה קאי והא מוכח קרא בהדיא דבראבה מייתי דקתשיב מייתי דאחר לפאת לז] יש תמיסים אמה ואחר כך מפרש חמש עשרה אמה קלעים לכתף שאלו הפשר ולכתף הנמיה חמש עשרה קלעים ואחר כך לשער האחר מסך עשרים

אמה ארבו וכ' אמה דרבו ושל אבנים היה ולפי שהיה לעולה תחת מזבח הנחשת של משה קרא לו מזבח הנחשת ועשרים על עשרים דקרא אמקום (המערכה) קאי כמו והריאל שתים עשרה ארך בשתים עשרה רחב דאמקום מערכה קאמר במזבח בית שני חלק עשרים על עשרים לארכו לכ' רצועות ותיבת חלקורו נמחק: יח] מאות אמות ארך: יט] אלף עולות ליום: יג] ומשום קרבנות דהתיא יומא אלא למזבח הנחשת דמשה קאמר: יד] שפילקו. ס"א וקראו שם פסול כאדם שאומר לחבירו על כהן נגם הוא ופסול לעבודה ומילקו וגנוו ועשה זהילפו מזבח אבנים והוא שנאמר קדש את תוך החצר להציב בו בנין אבנים למזבח כי שם עשה את העולה כי מזבח של משה נגם ופסול לפי שלא היה ראוי לדוב עולות של אותו היום וזה שנאמר בדברי הימים כי מזבח הנחשת של משה שעשה שלמה תחתיו מזבח אחר קטן מהביל (שפיר): טו] סה"ד ופסול לעבודה: טז] לעבודה לאו ס"א אינו ר"ל דאדם אומר לחבירו פלוני נגם ופסול לעבודה אלא ופסול לעבודה ר"י קאמר לה: יז] ו' ו' רוחב: יח] הרצועות. (ס"א לרחבן תמצא בכל אחת שלש התיכות רבועות של שש שש) לרחב' לתיכות רבועות של שש שש תמצא שלש בכל אחת הרי תיבות ג' התיכות רבועות של שש שש נמחק: כ] רצועות שש על שש וב': כא] לא כיון דשל משה אלף ותו לא ובחוטרתו: כב] ונצאן מאה ועשרים אלף: כג] הפנימי דמשה: כד] במזבח הנחשת: כה] צריך קלעי החצר שסביביו גבוה י' ותיבת מוקף נמחק: כו] צריך להיות מוקף קלעים גובה עשר ותיבות היקף לכדי נמחק: כז] הבית כי פריך תיבת מאי ל"ש: כח] מאי משני מפני אות ו' נמחק: כט] מתיבת ולוכא כו' עד תיבות לכך נראה מוקף בחצאי לבנה: ל] בפנים דמקריבין אע"פ: לא] לבא ובהתיא מתיבת ובהתיא וא"ת ס"מ מוקף ח"ל: לב] ששחטן בחוץ קרים: לג] תיבת בחוץ נמחק: לד] לקמן גבי קרים: לה] הנחשת קרוב ליה שלא היה מקום המערכה אלא אמה דלמא מזבח דנוב וגבעון קאמר דהיה גדול יותר דראמרינן לקמן ג' מזבחות היו שם בנוב וגבעון וי"ל כו'. מהר"פ: לו] לי תיפוק ליה מהיקשא דהבא וי"ל דאי לאו ג"ש לא הוה דרשינן הך היקשא למתור משמעות הפסוק שכתוב בהדיא ג' אמות קומתו א"נ הך היקשא לאו אגובה דמזבח קאי אלא אגובה דקלעים בדפ"ה ובא לתרץ קושייתו של רבי יהודה שהקשה מן הפסוק דכתיב גבי קלעים וקאמר ה' אמות לפיכך בא לתרץ ולומר דמה משכן עשר אמות אף קלעים שהוא סביב המזבח עשר אמות ולפיכך לא היה נראה הכתן מבחוץ. מהר"פ: לז] לאמת קדמה מורחה רחב חמשים אמה:

מסורת הש"ס

ל"ג מ"ה ומ"ל אלף

ל"ל ונקמן ל"ק

ועיין רש"ק ול"ק

[מנחות לז:]

[ל"ל לר' יצחק וע"ש]

[אחר עשר תיבות פלגו ליתא כילקוט]

[שבת לב.]

[בדף הה ליתא אבל הוא סיומא דמימרא דרב יהודה אמר שמואל ביומא דף סג.]

שיטה מקובצת

ה] הוא ובבית עולמים תיבת ואילו ל"ש: ב] י"ב ארך ב"ב רחב רבוע אל ארבעת רבעיו וחניא והאריאל שתים עשרה לכל ותיבת אמה נמחק: ג] מודד י"ב אמה לכל רוח: ד] נאמר ארך החצר מאה באמה וגו' וקומה ה' אמות אפשר: ה] מסך פתח השער: ו] המזבח סביב מה: ז] עולות של חנוכת המזבח: ח] סביב מן המערכה: ט] לפי שבולטין חוצה לו ומקיפין ובולטין סביביו: י] מדות והוא שנאמר בדברי הימים ויעש שלמה מזבח נחשת כ'

אמה אל הכתף · אלא אל הטער "וקס"ד בגובהה קאמר וה"ה לכל האלר: **משפת מזבח ולמעלה** · למעלה מן המזבח היה נובהן ה' אמות: **סובב ולמעלה** · עד מקום הקרנות ולמעלה הימנו ו' אמות וגובה הקרן אמה: **ור' יהודה** · ו) אומר דברים ככתבן כי גמיר ג"ש ז) דרבוע רבוע ברחבה דגמיר למימר דמאמעטיתו תורה אור מודד וממזבח דיחזקאל מ) וכדלעיל: **ולרבי יהודה** · נהי ממי דדברים ככתבן הא קא מיתחזי כהן דהא גובהו שלש קלעים לגין אלא חמש והוא עצמו ג' אמות ומלא ראשו למעלה מן הקלעים: **בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב קידש** · המלך מ) את [תוך האלר] וגו' שהוא לרבה כל הרלפה לקדשה לשם מזבח מ"ל מ) וקדושתה בשירי מנחה וכשיר כדאמרי' בשבועות (דף יד·) **: מאי קידש** · את תוך האלר: ומשני קדשו לשם עזרה להעמיד בו מזבח אבנים: **בשלמא לר' יוסי** · דאמר של שלמה גדול ושל משה קטן: **היינו דכתיב קטן** · המזבח הנחשת והכי קאמר העמיד המזבח אבנים כי מזבח הנחשת קטן ן): **אלא לרבי יהודה** · דאמר כולה רלפה קידש יא) המזבח שלמה לא יכול להכיל העולה: **מאי קטן** · דכתיב המזבח הנחשת הא דשלמה גופיה קטן הוה: **שני קאמר כו'** · ומשום דקאי במקום מזבח הנחשת וחילופו הוא קרי ליה מזבח הנחשת ובדברי הימים (ב ד) קרי ליה הכי בהדיא ויעש (המלך) מזבח נחשת כ' אמה ארכו וכ' אמה רחבו ומקום המערכה קאי: **במאי קמיפלגי** · ר' יוסי דגמיר רבוע רבוע ממזבח הזהב ורבי יהודה דגמיר להיקש משל יחזקאל: **כלי מכלי** · מזבח הנחשת יב) והזהב כלים הם: **מודה ר' יהודה בדמים** · דתנ"ג דאמר רבי יהודה כל העזרה מקודשת הני מילי להקטיר חלבים אבל לזריקת דמים לא: **מדם הפטרוכם** · של פסחים מעל הרלפה: **בגינו** · בשבילו: **וכי אלא המזבח אכלוה** · והלא כל העזרה כשרה לכך דכתיב במנחה יג) מלות תאכל במקום קדוש (ויקרא ו) : **קדש קדשים** · בג"ש דקדש קדשים יליפי מהדדי: **משום**

אמה אל הכתף ומה ת"ל [א] "ה' אמות משפת מזבח ולמעלה ומה ת"ל "ושלש אמות קומתו משפת סובב ולמעלה ור' יהודה כי גמיר גזירה שוה ברחבה הוא דגמיר ב) ולרבי יהודה הא קא מיתחזי כהן נהי דכהן מיתחזי עבודה דבידו לא מיתחזי בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב "קידש אלא לרבי יוסי מאי קידש להעמיד בה מזבח בשלמא לרבי יוסי היינו דכתיב קטן אלא לרבי יהודה מאי קטן הכי קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת קטן הוה במאי פליגי מר סבר דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מפנים ומר סבר דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין אמר רבא מודה רבי יהודה בדמים דתניא *רבי יהודה אומר כוס אחד היה ממלא מדם התערובות ושופכו על גבי מזבח שאם ישפך דמו של אחת מהן נמצא זה מכשירו ואי סלקא דעתך סבר רבי יהודה כולה עזרה מיקדשא הא איתעבידא ליה מצוותיה ודלמא משום דקסבר שפיכה מכח האדם בעינן אם כן נשקליה ונשפיך ליה אדובתיה ודלמא משום דבעינן מצוה מן המובחר ג) אמר רבי אלעזר "מזבח שנפגם אין אוכלין "בגינו שירי "מנחה שנאמר "ואכלוה מצות אצל המזבח וכי אצל המזבח אכלוה אלא בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר אשכחן שירי מנחה "קדשי קדשים מנלן ד) ת"ל קדש קדשים "קדשים קלים ה) מנין אמר אביי אתיא מדרשא דר' יוסי דתניא *ר' יוסי אומר ג' דברים משום

ג'

בגובהה הוא דכתיב וגם לא גרם אל הכתף דלא קאי אחמש עשרה דכתיב בקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה אלא יראו עבודה שבידו כדברי יוסי דאמר מזבח י' אמות והאי דכתיב בקלעים וקומה ה' אמות ודאי משפת מזבח ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוחב ה' אמות (הייט) להוכיח גובה פתח כ' אמה כה) הייט הוא דכתיב גבי מסך בסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוחב לעומת קלעי החצר פירוש שהמסך כל רוחב כ' היה גבוה ה' אמות משאר קלעי החצר לשתכה המסך גבוה כ' וזו היא כז) אמה גובהו של פתח והיינו שיעור בתרא ליתיה אלא לרבנן דהא לרבי יהודה לא מתוקמא כלל ואע"ג דקאי התם לשנויי לרבנן ולרבי יהודה שיעור קמא יתיישב לרבי יהודה דשיעור פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקמא ההוא שיעור כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתין גרסי' מה משכן י' אמות אף מזבח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן כה) נמי אל הכתף דלא קרא מייתי ובדרייתא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו בתלתא דר' יוסי ופירוש בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה אלא ירחה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מזבח כו' וכ"ת מפרש בספר תיסר דלשמואל עצמו פריך נילף מפתח שער החצר כה) מנא ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח דיסל לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי בפרשת אלה פקודי וכשאר מקומות וקא קשה לפירוש ג) ר"ה דפריך מגובה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דאיקרי פתח דפתח קטן משער עוד נילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחזקאל מא) והיה גובהו עשרים: **הבי** קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת · תימה דבפ' במה בהמה (שבת דף נה·) אמרינן ויעמוד אצל מזבח הנחשת מי הוה אמר להן הקב"ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכא וי"ל דהתם מה לו להזכיר מזבח הנחשת כלל: **מזרה** רבי יהודה בדמים · תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן (לא) ורבוע יסוד* מעכבין*: **קדשים** קלים מנין · [קדשים קלים] גופה נילף ממעשר שכן טעון וידוי וכסף ולורה בכור יוכיח ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לבכור נמי כתיב חטאת ואשם דתניא בספרי פרשת ראה אנכי בקרבם ונאכלתם אלו חטאות ואשמות וכן בקרא דלא תוכל לאכול בשעריך דרים פרק בתרא דמכות (דף יז·) בקרך ולאחך (לד) אלו חטאות ואשמות:

*) נ"א ועוד היא גופה וקאי אחטאי מנחה וגי' כ"ק כעל פניס מאירות דס"ג [תימה] דקדשי קדשים גופיה נילף ממעשר וכו' ומהאי מנחה

מאי

יא ב ב מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הל' כב כה:

שיטה מקובצת

א) [וקשה] חמש אמות (סקומתו) משפת: ב) דגמיר לה ולריי: ג) המובחר · הא דהמ"ל משום דבעינן יסוד: ד) מנלן אתיא נמחק קדש · תיבות ת"ל נמחק: ה) קלים מנלן אמר תיבת מנין נמחק: ו) יהודה · דאמר דברים: ז) ג"ש דרבוע רבוע ברחבה הוא דגמר: ח) דיחזקאל גמיר לה וכדלעיל: ט) תיבות את תוך החצר ל"ש: י) קטן נגנס הוה הס"ד: יא) קידש דאף מזבח של שלמה: יב) הנחשת ומזבח הזהב כלים הם: יג) במנחה בחצר אהל מועד יאכלוה הס"ד ומה"ד קדש קדש · בג"ש דקדש קדש ילפי מהדדי הס"ד ותיבות מצות תאכל משום נמחק: יד) אמה ועוד דהא"ל לרי"ל למימר הוא ברחבה הוא דכתיב · ר"ש טו) דפריך ארחבה שיחשב: טז) מפתח שער החצר: יח) בסמוך קשה כי פריך כו' והתנן כו' ואמאי לא משני יח) הפתח וי"ל דכיון: יט) מעמא נמי פריך: כ) ופפרש רבינו (חם) [אא"ה נ"ל שצ"ל רבינו חננאל א) ועי' לקמן בסוף הדבור עכ"ה] דאגבהה אות ם נמחק: כא) אמות דמסתברא: כב) דפתח אהל מועד על כרחין: כג) פתח וחידוש כו' תיבות אהל מועד נמחק: כד) אמה גובהה וכי: כה) אמה והיינו הוא: כו) המזרה מימין תיבות (שכמו) שחקלעים היו מ"ו רוחב נמחק: כז) היא מדת גובהו תיבת אמה נמחק: כח) לא גרסינן ואומר ול"ג נמי: כט) החצר ומנא ליה: ל) לפירוש רבינו דפריך תיבת ר"ת נרשם עליו קו (ועיין למעלה באות כ') ועי' בספר הישר סי' רפו: לא) קרן וכבש ורבוע יסוד שמעכבין הס"ד: לב) קדשים · ס"א הא כתיב בהאי קרא דמייתי והבאתם שמה וגו' ועוד: לג) קדשי קדשים גופיה תיבת קלים נמחק: לד) וצאנך ולמאי הס' ריב"א לעיל (דף ט ע"ב) דאכילה לא קיימי אחטאות ואשמות דכתיב אתם ובתיכם ניחא · מהר"ם:

ה) וכ"כ בתמת כפי' כר"ח (מסכת עירובין (דף ג ע"ב) שנדחס לפנינו בשיס הוס שם:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואומר קלעים וכו' חמש עשרה אמה בגובהה וכו': (ב) בא"ד ומיהו בסמוך נמי קשה כי פריך וכו' ותתנן וכו' אמאי לא משני וכו' דאם הפתח אלא ל"ל דכיון: (ג) בא"ד ועוד י"ל דשער החצר:

[תוס' סנהדרין פ"ג מכות יט. תמורה כח.]

גליון הש"ס

גמ' אין לוכלין בגינו שירי מנחה · ולאמר שחוד ובכנה עי' תוס' בב"מ דף נג ע"ב ד"ה לא פליג:

[וע"ע תוספות עירובין כ: ד"ה בין וד"ה ואמ"ל]

נ"ל יסוד כתיב שמעכבין כס"ק

*[ועי' תוס' לעיל נח: סד"ה הן לה]

[פסחים סה. לעיל לד: ע"ש מגחוס נט: ע"ש תוספתא פסחים פ"ד]

הגהות צ"ק

[א] [ומיהו הא לא קשיא דכיון דאליבא דרב קיימא דאיהו תני במתני' לריך למתני אע"ג (דאין) [דיש] לו לורה בפתח כדאמר התם ומהאי טעמא כי פריך בסמוך וכ"י מפתחו שאי פתחו של אולם הכ"ל לורה בפתח כיון דאליבא דרב קיימא לא משני הכי ושוד דשער כו' כל"ל :]

נמר ותתנן כו' ולא מתני